

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПАВЛА ТИЧИНИ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
The central graphic features three stylized sunflowers and wheat stalks. The sunflowers are rendered in a yellow and white checkered pattern, with one larger sunflower in the center and two smaller ones on either side. The wheat stalks are also depicted in a similar checkered pattern, with one stalk on the left and one on the right. The entire graphic is set against a white background.
СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ

№ 36, 2011

ББК 74.20я5

УДК 371 (06)

П 86 Науковий збірник. Випуск XXXVI. Виходить 4 рази на рік.
Заснований у 2002 році. Засновник: Уманський державний
педагогічний університет імені Павла Тичини.
Регістраційне свідоцтво КВ № 6291 від 04.07.2002 р.

*Науковий збірник входить до нового Переліку фахових видань України
(Бюлетень ВАК України № 1, 2010 р.),
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(постанова президії ВАК України від 16 грудня 2009 р., № 1–05/6)*

Редакційна колегія:

Побірченко Н.С. (*головний редактор*), Коберник О.М. (*заступник головного редактора*), Бех І.Д., Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Кічук Н.В., Кузь В.Г., Логачевська С.П., Мартинюк М.Т., Моляко В.О., Савченко О.Я., Сухомлинська О.В., Приходько Ю.О., Прошкуратова Т.С., Чепелева Н.В., Якимчук Б.А.

Рецензенти:

Бех І.Д. – дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор;
Бібік Н.М. – дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор;
Пуховська Л.П. – доктор педагогічних наук, професор.

*Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 10 від 21 лютого 2011 р.)*

П 86 Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. : Побірченко Н.С. (*гол. ред.*) та інші]. – Умань : ПП Жовтий, 2011. – Випуск 36. – 301 с.

ББК 74.20я5

Науковий збірник призначений для докторантів, аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів, усіх тих, хто цікавиться психолого-педагогічними проблемами сільської школи.

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2011

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ**

Науковий збірник. Випуск XXXVI. Виходить 4 рази на рік.
Заснований у 2002 році. Засновник: Уманський
державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Ресстраційне свідоцтво КВ № 6291 від 04.07.2002 р.

ЗМІСТ

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ В СІЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ

Тетяна Бондаренко, Любов Макарова

Підготовка майбутніх учителів до впровадження інтерактивних технологій у початковій школі 7

Лілія Вейланде

Використання інтерактивних технологій навчання під час підготовки майбутніх учителів 14

Олена Верещагіна

Значення професійної діяльності фахівця з фізичної культури для розвитку здорового покоління 21

Галина Воскобойнікова

Інтерактивні технології навчання у формуванні медико-валеологічних компетентностей майбутніх вчителів основ здоров'я початкової школи 26

Анна Зінченко

Когнітивні виміри комунікативної толерантності майбутнього вчителя у навчально-професійній взаємодії 30

Олена Матвієнко

Вплив професійно-педагогічного мислення учителя на ефективність функціонування педагогічної взаємодії в системі вчитель – учень 37

Наталія Опищенко

Інтерактивні технології у системі професійної підготовки майбутніх учителів до роботи з неповнолітніми з девіантною поведінкою 44

Ірина Рибіська

Роль тренінгів у підвищенні компетентності студентів факультетів іноземних мов 49

Тетяна Ротундін

Інформаційно-процесуальний етап підготовки студентів до інтерактивної взаємодії з учнями 58

Галина Рибченко

Інформаційні технології навчання у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя біології 64

**ДИДАКТИКА, МЕТОДИКА, НОВІ
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ**

Людмила Акульшнина

*Методичні поради і рекомендації з розвитку вокальної техніки
студентів-вокалістів*

Ольга Більковська, Ольга Овчар

Інтерактивні методи навчання на уроках математики

Анжеліка Бондаренко

*Інтерактивні технології в контексті професійної підготовки
майбутніх учителів музики засобами мультимедіа*

Ірина Данильченко

*Організація діалогічної взаємодії під час роботи над образом-персонажем
(за романом Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)*

Олена Деркач

*Формування природоохоронного досвіду молодших школярів засобами
інтерактивних технологій*

Оксана Кравчук

Застосування інтерактивних технологій на уроках з курсу «Я і Україна»

Любов Прокоф'єва

Методичні основи тренінгових занять в курсі «Педагогіка»

Ярослава Сікора

*Використання тренінгів у професійній підготовці компетентних
фахівців з інформатики*

Світлана Слупицька

*Використання інтерактивних технологій навчання в процесі формування
професійної компетентності майбутнього вчителя англійської мови
початкової школи у педагогічному коледжі*

Наталія Сяська

*Активізація пізнавальної діяльності школярів під час розв'язування
планіметричних задач засобами сучасних інформаційних технологій*

Анна Федорчук

*Особливості викладання інформатики в класах
фізико-математичного профілю*

Оксана Харун, Петро Атаманчук

*Постановка лабораторних робіт з фізики в основній школі в аспекті
впровадження інтерактивних технологій*

Євгеній Хекало

*Особливості використання комп'ютерних технологій на заняттях
з музики у контексті фахової підготовки музичних керівників*

Катерина Юр'єва

Інтерактивні технології в етнопедагогічній підготовці майбутніх учителів

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ Й УЧНЯ**

	Людмила Галанцева, Галина Слуцкая	
71	<i>Разрушительное влияние рок-музыки на психику молодежи</i>	162
	Надія Голуб, Володимир Голуб	
77	<i>Особливості навчання дітей з порушеннями інтелекту</i>	170
	Тетяна Гопкало	
83	<i>Активізація творчих здібностей учнів як умова формування вокально-хорових умінь</i>	176
	Валентина Зброй	
88	<i>Розвиток логіко-математичного мислення дошкільника в грі</i>	180
94	Людмила Колісник	
100	<i>Розвиток критичного мислення та активної творчості студентів на основі впровадження інтерактивного навчання на заняттях з основ педагогічної майстерності</i>	185
108	ВИХОВНА РОБОТА	
	Ганна Бриль, Людмила Савлунинська, Світлана Шаматажи	
115	<i>Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до естетичного виховання молодших школярів засобами декоративно-прикладного мистецтва</i>	191
	Людмила Гаврілова, Володимир Котов	
122	<i>Виховання національної свідомості майбутніх керівників хореографічних колективів на заняттях з курсу «Робота з самодіяльним колективом»</i>	196
	Світлана Гончарук	
129	<i>Теоретичні аспекти виховання вокально-інтонаційної культури дітей дошкільного віку у процесі роботи над музичним образом</i>	204
	Тетяна Логвіна-Бик, Наталя Величко	
135	<i>Позаурочна робота в процесі навчання біології</i>	211
	Ольга Онопріско	
142	<i>Засоби народної фізичної культури та теоретико-методичні основи їх педагогічної класифікації</i>	218
	Ольга Полянська	
148	<i>Підвищення почуття соціальної відповідальності та самоконтролю учнів – важлива соціально-педагогічна умова профілактики правопорушень дітей-сиріт молодшого шкільного віку</i>	224
	Ольга Хижна	
154	<i>Українські музичні традиції у фаховій підготовці майбутнього вчителя музики</i>	231
	Шандислав Цигода	
	<i>Соціальна небезпека алкоголізму в Україні</i>	238

Інтелектуальна гра розвиває всі сторони особистості дитини, активізує приховані інтелектуальні можливості дошкільників.

Математика – це потужний фактор інтелектуального розвитку дитини, формування її пізнавальних і творчих здібностей. Найголовніше завдання вихователя – це прищепити дитині інтерес до пізнання. Для цього – заняття повинні проходити в цікавій ігровій формі.

Доведено, що сконцентрувати увагу і зацікавити навіть самих незібраних дітей дошкільного віку вдається завдяки захоплюючим іграм.

Відбираючи методи і прийоми, вихователь повинен пам'ятати, що в основі логіко-математичного розвитку лежить проблемно-ігрова технологія. Тому, перевага віддається грі, як основному методу розвитку дошкільників, математичним розвагам, дидактичним, розвиваючим, логіко-математичним іграм, ігровим вправам, експериментуванню, вирішенню творчих і проблемних завдань, а також практичній діяльності.

А знання логіки, як відомо, сприяє інтелектуальному і культурному розвитку особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти / гол. ред. Н. О. Андрусич. – К. : Дошкільне виховання, 1999. – 62 с.
 2. Базова програма розвитку дітей дошкільного віку «Я у світі» / наук. ред. та упор. О. Л. Кононко. – 2-ге вид., випр. – К. : Світич, 2008. – 430 с.
 3. Білоусько Л. Використання дидактичного матеріалу та дидактичних ігор у розвитку логіко-математичних уявлень дошкільників / Людмила Білоусько // Рідна школа. – 2001. – № 8 – С. 53.
 4. Давыдов В. В. Актуальные проблемы общей, социальной и педагогической психологии / В. В. Давыдов. – М. : НИИ ОП, 1980. – 159 с.
 5. Крутій К. Л. Логіко-математичний розвиток дошкільників / К. Л. Крутій, Л. С. Плетеницька. – Запоріжжя : ТОВ «ЛШС Лтд», 2002. – 156 с.
 6. Народна мудрість про час / авт.-упор. О. О. Яловська. – Тернопіль : Мандрівець, 2006. – 80 с.
 7. Носова Е. А. Логика и математика для дошкольников / Е. А. Носова, Р. Л. Непомнящая. – М. : Детство – Пресс, 2007. – 95 с.
 8. Пиаже Ж. Избранные психологические произведения / Жан Пиаже. – М. : Просвещение, 1967. – 110 с.
 9. Старченко В. А. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників : навчально-методичний посібник до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / В. А. Старченко. – К. : Світич, 2009. – 80 с.
 10. Сухомлинский В. О. Вибрані твори : в 5-ти т. / В. О. Сухомлинський. – Т. 3. – К. : Рад. шк., 1977. – 670 с.
-

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА АКТИВНОЇ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Переважна більшість педагогів прагне змінити практику своєї роботи, щоб сприяти активному навчанню учнів і розвитку в них критичного мислення. В статті піднімається питання не просто запам'ятовування навчального матеріалу учнями, а вміння запитувати, досліджувати, творити, вирішувати, інтерпретувати та дебатовати. Піднімаються питання навчання, результати якого можна використовувати, причому протягом значного часу. Стаття присвячена практиці живого викладання, наслідком якого є активне навчання та критичне мислення.

Освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України.

Процес європейської інтеграції дедалі помітніше впливає на всі сфери життя держави, не оминув він і вищої освіти. Відтак, Україна чітко визначила орієнтири на входження в освітній та науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності у контексті європейських вимог, щораз наполегливіше працює над практичним приєднанням до Болонського процесу. Визначальними критеріями освіти в рамках Болонського процесу є якість підготовки фахівців; зміцнення довіри між суб'єктами освіти; відповідність європейському ринку праці; мобільність; сумісність кваліфікації на вузівському та післявузівському етапах підготовки; посилення конкурентоспроможності Європейської системи освіти [1].

Ці вимоги співзвучні програми розвитку вищої освіти України.

В Україні має стверджуватися стратегія прискореного, випереджувального інноваційного розвитку освіти і науки; повинні забезпечуватись умови для розвитку, самоствердження і самореалізації особистості впродовж життя.

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті головною метою освіти передбачає: створити умови для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, формувати покоління, які здатні навчатися впродовж життя; створювати й розвивати цінності громадянського суспільства; сприяти консолідації української нації, інтеграції України в європейський і світовий простір [2].

А для цього необхідно: створення рівних можливостей для дітей і молоді у здобутті якісної освіти, постійного оновлення змісту освіти; інтеграція освіти і науки, розвиток педагогічної та психологічної науки; створення індустрії навчальних засобів; створення ринку освітніх послуг; розробка і запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій, а та-

кож технологій активного та інтерактивного навчання.

Суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємо навчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, правильне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок, вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, дає змогу педагогу стати справжнім лідером дитячого колективу [3].

Під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, приймати продумані рішення, розвивати критичне мислення та активну творчість.

Досвід викладання курсу основ педагогічної майстерності свідчить, що у студентів найкраще розвивається активна творчість під час тренувань, програвань та аналізу найрізноманітніших ситуацій, у процесі розв'язання педагогічних завдань і проблем. На заняттях практикується так званий рольовий психолого-педагогічний тренінг.

Моделювання і програвання рольових ситуацій у психолого-педагогічному тренінгу відрізняється від інших дидактичних ігор тим, що підготовка зводиться до мінімуму. Студент сам добирає різноманітні варіанти залежно від тієї внутрішньої позиції, яку він для себе обрав.

Програвання та аналіз ситуацій, з точки зору всіх задіяних у ній осіб, сприяє розвитку здібності до децентрації, відмови від визнання єдино правильної (своєї) точки зору, розвиває усвідомлену потребу знати, як оцінюють ситуацію інші люди, якою вони її бачать.

Такий тренінг, широко використовуваний на заняттях, допомагає розвинути здатність до ідентифікації й рефлексії. Використання на заняттях з основ педагогічної майстерності активних методів навчання у формі психолого-педагогічного тренінгу найбільше впливає на активізацію професійної підготовки майбутнього педагога. Проте, викладені принципи активізації підготовки студентів у процесі вивчення курсу «Основ педагогічної майстерності» можуть успішно функціонувати тільки тоді, коли ця робота проводитиметься систематично.

На заняттях з основ педагогічної майстерності під час інтерактивного навчання розвивається критичне мислення студентів, логіка, творча активність.

Інтерактивна взаємодія потребує певної зміни всього життя групи, а також значної кількості часу для підготування як студентам, так і педагогу. Потрібно навіть створити план поступового впровадження інтерактивного навчання. Краще старанно підготувати кілька інтерактивних занять у на-

вчальному році, ніж часто проводити наспіх підготовленні «ігри».

На заняттях з педагогічної майстерності проводилось з студентам «організаційне заняття» і створювались разом із ними «правила роботи в аудиторії». Використовувались спочатку прості інтерактивні технології – робота в парах, малих групах, мозковий штурм тощо. Коли з'явився досвід подібної роботи, такі заняття проходили набагато легше, а підготовка не потребувала багато часу.

Використання інтерактивного навчання – не самоціль. Це лише засіб для досягнення тієї атмосфери в групі, яка найкраще сприяє співробітництву, порозумінню і доброзичливості, надає можливість дійсно реалізувати особистісно-орієнтоване навчання.

Якщо застосування інтерактивного навчання у конкретній групі веде до протилежних результатів, треба переглянути стратегію й обережно підходити до її використання.

Можливо, варто обговорити цю ситуацію з студентами (чи правильно ви їх розумієте і використовуєте, чи готові ви й студенти до їх використання?).

Заняття з основ педагогічної майстерності носять практичний характер, де студенти формують та шліфують свою майстерність через моделювання ситуацій з професійного життя, беруть на себе роль педагогів; навчаються володіти ситуацією конфліктного плану; шукають педагогічне вирішення конфліктної ситуації; озброюються прогресивними системами навчання та виховання дітей і використовують їх під час моделювання занять та різних видів діяльності; озброюються методикою саморегуляції; вчаться компромісу, толерантності, емпатії; педагогічному спілкуванню, артистичності, ораторству.

На заняттях з основ педагогічної майстерності мають місце такі технології інтерактивного навчання: інтерактивні технології кооперативного навчання, технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань.

І саме, інтерактивне навчання, як спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, у якій мета створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, посідають основне місце в організації занять з основ педагогічної майстерності. А саме: методи бригадного опитування та моделювання ситуації, методи мозкової атаки, методи демаршів, дискусії у формі акваріума, дискусії у стилі ток – шоу, класичні семінари, методи моделювання, ігри і вистави; лекції з обговоренням конкретних ситуацій, лекції з приміненням техніки зворотнього зв'язку, спрощене судове слухання (суд prose), дебати [3].

Розкриємо основну суть цих інтерактивних методів.

Метод бригадного опитування: студенти діляться на підгрупи; кожна підгрупа готує запитання-відповіді по заданій темі; формують і зада-

ють запитання в запитанні, каверзні запитання підгрупі за вибором. Неповні відповіді доповнюються. Спостерігається швидкий темп роботи, затягнуті відповіді, або запитання – знімаються. Метод моделювання педагогічних ситуацій – студенти працюють групами. Придумують ситуації з професійного життя. Показ, а потім груповий аналіз. Аналіз за схемою, висновки проведеної роботи студентами з груп, а потім висновки викладача.

Методи мозкової атаки: викладач пропонує студентам разом вивести те чи інше правило, визначення, комплекс вимог, або закономірність. Кожен студент пише на дошці, чи виходить з записами на листку паперу. Потім, іде пошук систематизації думок в логічному порядку. Вкінці, зачитується правильна відповідь. Ведеться порівняння істин.

Метод демаршів: демарш – особлива форма заняття (заняття або кілька занять), яке базується на практичних діях, пов'язаних певним пізнавальним завданням і призначених для самостійного виконання студентами. Робота за цим методом передбачає співпрацю, проблемне навчання, суб'єкт-суб'єктні відносини, впровадження дискусії. Основним завданням методу є перетворення навчання на постійний пошук. Змістом навчання є певні способи діяльності, які використовуються під час розв'язання проблемних ситуацій та їх обговорення в групі та в класі. Тому, визначений програмою матеріал, подається як серія проблем.

Класичні семінари: передбачають обговорення результатів самостійної роботи студентів над джерелами інформації, зокрема додатковими. Для результативного проведення семінару, педагогу необхідно розподілити «ролі» і взяти на себе його змістову підготовку.

Ролі: доповідач – основну увагу має приділити тим положенням, фактам і поняттям, які, вцілому, складатимуть певну точку зору, концепцію, позицію, що існують з цього питання. Виклад має бути стислим.

Співдоповідач – обгрунтовує, аргументує, доводить фактами позиції доповідача.

Опонент – незалежно від доповідача вивчає те саме питання, але з критичним ухилом, і пропонує слухачам.

Дискусія у формі акваріума:

1. Педагог ставить проблему, ознайомлює з нею підгрупу.
2. Об'єднує студентів у малі підгрупи (переважно вони розміщуються колом).
3. Педагог або студенти вибирають представника, який буде представляти позицію підгрупи.
4. Підгрупам дається час для обговорення проблеми і підготовки спільного рішення.
5. Педагог збирає представників підгруп у центрі аудиторії (або за першою партою), щоб вони висловилися і відстояли позицію своєї підгрупи відповідно до отриманих настанов. Крім представників, які сидять у колі, ніхто не має права висловлюватися, правда, учасникам підгруп дозво-

лено передавати вказівки своїм представникам.

6. «Акваріумне» обговорення проблеми між представниками підгруп закінчується у визначений регламентом час або після досягнення рішення.

7. Після такого обговорення проводиться критичний аналіз прийнятого рішенням всією групою [4].

Дискусія у вигляді телевізійного ток-шоу. Така форма проведення дискусії, під час якої декілька осіб обговорюють проблему у присутності аудиторії, поєднує переваги лекції та дискусії у групі. Група з 3–5 осіб веде дискусію на обрану тему у присутності решти учасників. Глядачі вступають в обговорення пізніше: вони висловлюють свою думку чи ставлять запитання учасникам. Дискусія, в стилі телевізійного ток-шоу дає можливість висловити різні погляди стосовно певної теми. Слід урахувати, що основні учасники обговорення мають бути достатньо компетентні і добре підготовлені до дискусії. Важливо також, щоб усі учасники мали рівні можливості висловити свої міркування (виступ не повинен перевищувати 3–5 хвилин). Ведучий повинен стежити за тим, щоб учасники не відхилилися від теми обговорення [4].

Спрощене судове слухання (суд prose). Поширеною технологією імітаційної (стимуляційної) гри є спрощені судові слухання.

Технологія спрощеного судового слухання (суд prose – «власний суд») дає можливість студентам розіграти судовий процес з конкретної справи з мінімальною кількістю учасників. Це процес за участю трьох осіб: судді, що буде слухати обидві сторони і приймати остаточне рішення, обвинувачуваного й обвинувача, або їхніх представників. Цей метод дає можливість взяти студентам участь у вправі, пов'язаній з аналізом, критичним мисленням, прийняттям рішень.

Дебати. Один із найбільш складних способів обговорення дискусійних проблем. Дебати можна проводити лише тоді, коли студенти навчилися працювати в групах та засвоїли технології вирішення проблем. У дебатах поділ на протилежні точки зору набуває найбільшої гостроти, оскільки студентам необхідно довго готуватися й публічно обґрунтовувати правильність своєї позиції. Кожна група має переконати опонентів і схилити їх до думки змінити свою позицію. Однак, можна поставити й інше завдання – спільно вирішити поставлену проблему. В такому разі, учні повинні будуть, висловивши свою точку зору, уважно вислухати протилежну сторону, щоб знайти точки дотику. Важливо, щоб учасники дебатів не переносили емоцій один на одного, а спілкувалися спокійно.

Деяким викладачам іноді складно розкривати себе перед студентами, висловлювати своє ставлення до матеріалу, показувати некомпетентність у деяких питаннях. Безумовно, не всі викладачі «створені» для інтерактивного навчання. Проте, його використання дає можливість для фахового росту, для зміни себе, для навчання разом з студентами. Зробити перший

крок допоможе сам новий підхід до навчання та його цілей. Після кількох, старанно підготовлених занять, викладач зможе відчутти, як змінилося до нього ставлення студента, а також сама атмосфера в аудиторії – і це послужить додатковим стимулом до роботи з інтерактивними технологіями.

Для ефективного застосування інтерактивного навчання, зокрема, для того, щоб охопити весь необхідний матеріал і глибоко його вивчити, педагог повинен старанно планувати свою роботу, щоб:

- дати завдання студентам для попереднього підготування: прочитати, продумати, виконати самостійні підготовчі завдання;
- відібрати для заняття такі інтерактивні вправи, які дали б студентам «ключ» до освоєння теми;
- дуже важливим є проведення спокійного глибокого обговорення за підсумками інтерактивної вправи, зокрема акцентуючи увагу і на іншому матеріалі тем;
- проводити швидкі опитування, самостійні домашні роботи, що не були пов'язані з інтерактивним завданням.

На основі вище викладеного, ми дійшли висновків, що деяким викладачам іноді складно розкривати себе перед студентами, висловлювати своє ставлення до матеріалу, показувати некомпетентність у деяких питаннях. Безумовно, не всі викладачі «створені» для інтерактивного навчання. Проте використання його дає можливість для фахового росту, для зміни себе, для навчання разом з студентами. Зробити перший крок допоможе сам новий підхід до навчання та його цілей. Після кількох старанно підготовлених занять викладач зможе відчутти, як змінилося до нього ставлення студента, а також сама атмосфера в аудиторії – і це послужить додатковим стимулом до роботи з інтерактивними технологіями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вища освіта України і Болонський процес : [навчальний посібник / за редакцією В. Г. Кременя]. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 382 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – Київ : Шкільний світ, 2001.
3. Смолкин А. М. Методы активного обучения / А. М. Смолкин. – М. : Высшая школа, 1991. – 175 с.
4. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : [наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за ред. О. І. Пометун]. – К. : Видавництво А.С., 2004. – 191 с.
5. Сторубльов О. І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах / О. І. Сторубльов. – К. : Логос, 2009. – 203 с.

ВИХОВНА РОБОТА

**Ганна Бриль,
Людмила Савлучинська,
Світлана Шаматажи**

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Дослідження потенціальних шляхів ефективної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до використання засобів декоративно-прикладного мистецтва в естетичному вихованні школярів зумовлено соціально-економічними перетвореннями в Україні; відродженням національних традицій, ефективним використанням у навчально-виховному процесі вищої школи цінностей народної культури (Л.С. Виготський, М.С. Каган, Л.Н. Коган, Л.П. Печко, К.Д. Ушинський та ін.) [1, 3, 5].

Проблеми підготовки майбутніх вчителів до використання засобів декоративно-прикладного мистецтва в естетичному вихованні школярів присвячені дисертаційні дослідження Г.А. Покровської, С.Г. Соколової, Л.В. Єршової та ін. Автори відзначають, що декоративно-прикладне мистецтво є тим засобом, який характерний природі молодшого школяра й сприяє формуванню їхньої естетичної вихованості. Однак, спеціальних досліджень, присвячених вивченню можливостей підготовки майбутнього вчителя початкових класів до естетичного виховання засобами декоративно-прикладного мистецтва на дисциплінах художнього й природознавчого циклу досі не проводилось [7].

Для визначення естетично-виховного потенціалу декоративно-прикладного мистецтва в педагогічному процесі та його впливу на розвиток підростаючого покоління суттєвого значення набули праці, Є. Алтоненко, Є. Антонович, Б. Бутник-Сіверського, С. Герасимов, П. Говдя, О. Данченко, І. Зязюн, М. Кириченко, Н. Костерін, Ю. Лашук, А. Лещенко, М. Лещенко, Я. Мамонтова, Л. Масол, Н. Мішутіна, А. Мслік-Пашаєв, Б. Неменський, О. Рудницька, С. Русова, О. Шестакова, Я. Чепіга та багато інших. Автори відзначали, що предмети декоративно-прикладного мистецтва, які оточують людину в побуті створюють особливий настрій, викликають прагнення до творчості, пробуджують у підростаючого покоління яскраві образні уявлення про рідну країну, про її історію, розвиток культури, національний колорит, сприяють естетичному вихованню дітей різного віку [6, 7].

Все сказане вище свідчить про актуальність проблеми даного дослідження, що полягає в пошуку ефективних шляхів підготовки майбутнього